

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBĖS SIENOS IR JOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-1666 I IR III SKYRIŲ, 4,
10, 16, 18, 23, 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO
23¹ STRAIPSNIU IR NAUJU IX SKYRIUMI
ĮSTATYMAS**

2022 m.

d. Nr.

Vilnius

1 straipsnis. I skyriaus pakeitimas

Pakeisti I skyrių ir jį išdėstyti taip:

**„I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

1. Šis įstatymas nustato Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir pasienio teisinius režimus, pasienio kontrolės punktų veiklą, valstybės sienos apsaugos organizavimą, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – Valstybės sienos apsaugos tarnyba) struktūrą, jos organizavimo pagrindus, finansavimą, funkcijas, bendradarbiavimą su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis bei visuomene, pareigūnų teises ir pareigas, taip pat prievartos panaudojimo teisėtumo sąlygas, Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjų veiklos teisinius pagrindus.

2. Šio įstatymo nuostatos yra suderintos su Europos Sąjungos teisės aktais, nurodytų šio įstatymo priede, nuostatomis.

3. Šis įstatymas Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės kariuomenės nustatyto kontingento ir jam priskirtų karinėse pajėgose tarnaujančių civilių tarnautojų taikiam vykimui per valstybės sieną ir karinių krovinių gabenimui tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją taikomas tiek, kiek tai yra tiesiogiai nustatyta šiame įstatyme.

2 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Kontrolinė pėdsakų juosta** – pasienio juostos dalis, skirta Lietuvos Respublikos valstybės sienos kirtimo pėdsakams fiksuoti.

2. **Lietuvos Respublikos gretutinė zona** (toliau – gretutinė zona) – Lietuvos Respublikos išskirtinės ekonominės zonos dalis, gretima Lietuvos Respublikos teritorinei jūrai ir nutolusi 24 jūrmyle nuo Lietuvos Respublikos teritorinės jūros bazinės linijos.

3. **Lietuvos Respublikos jūros rajono ir pasienio ruožo vidaus vandenys** (toliau – vidaus vandenys) – Lietuvos Respublikos vandenys, esantys į sausumos pusę nuo Lietuvos Respublikos teritorinės jūros bazinės linijos, ir Lietuvos Respublikos pasienio ruože esantys vandens telkiniai.

4. **Lietuvos Respublikos pasienio ruožas** (toliau – pasienio ruožas) – nuo Lietuvos Respublikos valstybės sienos į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą einanti paženklinta sausumos ar vidaus vandenų juosta, kurioje galioja pasienio teisinis režimas.

5. Lietuvos Respublikos teritorinė jūra (toliau – teritorinė jūra) – Lietuvos Respublikos teritorijai priklausanti 12 jūrmylių pločio nuo bazinės linijos Baltijos jūros vandenų juosta, kurios ribos su gretimomis valstybėmis nustatomos Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis ir visuotinai pripažintais tarptautinės teisės principais bei normomis.

6. Lietuvos Respublikos teritorinės jūros bazinė linija (toliau – bazinė linija) – Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų koordinačių taškus jūroje jungianti linija, nuo kurios matuojamas Lietuvos Respublikos teritorinės jūros plotis.

7. Lietuvos Respublikos valstybės siena (toliau – valstybės siena) – linija ir šia linija einantis vertikalus paviršius, apibrėžiantis Lietuvos Respublikos teritorijos ribas sausumoje, žemės gelmėse, oro erdvėje, pasienio vandenyse, teritorinėje jūroje ir jos gelmėse.

8. Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsauga (toliau – valstybės sienos apsauga) – veikla, kuria siekiama:

- 1) išvengti neteisėtų valstybės sienos ženklinimo pakeitimų;
- 2) užtikrinti, kad fiziniai asmenys (toliau – asmenys), juridiniai asmenys (toliau fiziniai asmenys ir juridiniai asmenys kartu – fiziniai ir juridiniai asmenys), juridinių asmenų filialai, atstovybės bei juridinio asmens statuso neturintys asmenys laikytųsi valstybės sienos ir pasienio teisinio režimo;
- 3) užtikrinti asmenų, visuomenės ir valstybės interesus pasienio kontrolės punktuose ir vietose, kuriose galioja pasienio teisinis režimas.

9. Lietuvos Respublikos valstybės sienos apsaugos zona (toliau – valstybės sienos apsaugos zona) – nuo valstybės sienos į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą einanti paženklinta pasienio ruožo dalis, kurioje valstybės sienos apsaugai ir jos priežiūrai užtikrinti įgyvendinamos techninės, organizacinės ir teisinės Valstybės sienos apsaugos tarnybos priemonės.

10. Lietuvos Respublikos valstybės sienos perėjimo punktas (toliau – valstybės sienos perėjimo punktas) – pagal Lietuvos Respublikos tarptautinę sutartį su gretima valstybe įsteigta valstybės sienos kirtimo vieta, apimanti Lietuvai priklausantį pasienio kontrolės punktą ir analogiškos paskirties gretimos valstybės objektą.

11. Lietuvos Respublikos valstybės sienos priežiūra (toliau – valstybės sienos priežiūra) – valstybės sienos ženklų, valstybės sienos apsaugos objektų bei įrenginių tinkamos būklės ir atitikties reikalavimams užtikrinimas Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatyta tvarka.

12. Lietuvos Respublikos valstybės sienos teisinis režimas (toliau – valstybės sienos teisinis režimas) – fizinių ir juridinių asmenų, juridinių asmenų filialų, atstovybių bei juridinio asmens statuso neturinčių asmenų elgesio taisyklės (teisės ir pareigos), valstybės sienos nustatymo, ženklinimo ir kirtimo tvarka, pasienio teisinio režimo užtikrinimas ir valstybės sienos priežiūra.

13. Patikrinimas – asmenų apžiūra, dokumentų, transporto priemonių ir daiktų patikra, kuria siekiama nustatyti asmenų, transporto priemonių vykimo ir buvimo pasienio ruože, teritorinėje jūroje, pasienio vandenyse, daiktų, krovinių gabenimo per valstybės sieną ir buvimo pasienio ruože, teritorinėje jūroje ir pasienio vandenyse teisėtumą.

14. Pasienio incidentas – įvykis pasienio ruože, kai pažeidžiami valstybės ir (arba) gretimos valstybės interesai.

15. Pasienio juosta – prie valstybės sienos esanti pasienio ruožo dalis, skirta valstybės sienos apsaugos objektams bei įrenginiams statyti ir prižiūrėti.

16. Pasienio kontrolės punktas – tarptautiniame oro uoste (aerodrome), atvirame tarptautinei laivybai uoste, geležinkelio stotyje ar prie automobilių kelio pasienyje įsteigta vieta, kurioje įgaliotos valstybės institucijos ir įstaigos atlieka patikrinimus.

17. **Pasienio patrulio takas** – pasienio juostos dalis, kurioje stebima valstybės siena, fiksuojami valstybės sienos kirtimo pažeidimai ir vykdoma jų prevencija.

18. **Pasienio teisinis režimas** – valstybės sienos apsaugos užtikrinimas pasienio ruože ir teritorinėje jūroje, šiame įstatyme nustatytos asmenų buvimo, veiklos ir elgesio taisyklės, šių asmenų teisių įgyvendinimo tvarka.

19. **Pasienio vandenys** – vandens telkiniai, kurių vandenimis arba krantais eina valstybės siena.

20. **Prievarta** – veiklos metodas, kuris taikomas, kai nevykdomi Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūno ar Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjo reikalavimai ar nurodymai arba siekiama išvengti pavojaus, ir kuriuo siekiama įgyvendinti Valstybės sienos apsaugos tarnybai pavestas funkcijas.

21. **Radiacinė kontrolė** – valstybės sieną kertančių asmenų, transporto priemonių ir daiktų, krovinių patikra, skirta neteisėtam radioaktyviųjų, branduolinio kuro ciklo ir branduolinių medžiagų bei daliųjų medžiagų gabenimui ir šių medžiagų gabenimo taisyklių pažeidimams nustatyti bei jų prevencijai.

22. **Specialiosios tarnybos** – tarnybos, pasitelkiamos stichinių nelaimių, katastrofų ar didelių pramoninių avarių padariniams likviduoti, kai kyla grėsmė žmonių gyvybei, sveikatai, aplinkai, gresia dideli materialiniai nuostoliai.

23. **Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjas** (toliau – rėmėjas) – Valstybės sienos apsaugos tarnyboje netarnaujantis ar neatliekantis tikrosios karo tarnybos Lietuvos Respublikos pilietis ar Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenantis kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, kuris savo noru padeda Valstybės sienos apsaugos tarnybai vykdyti šiame įstatyme jai nustatytas funkcijas.

24. **Valstybės sienos įgaliotinis** – įgaliotas valstybės pareigūnas, paskirtas nagrinėti pasienio incidentus ir klausimus, susijusius su valstybės sienos teisiniu režimu.

25. **Valstybės sienos kirtimas** – asmenų, transporto priemonių vykimas, daiktų, krovinių gabenimas per valstybės sieną.

26. Sąvokos „išorės siena“, „vidaus siena“ ir „patikrinimai kertant sieną“ suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Reglamente (ES) Nr. 2016/399.

27. Kitos šiame įstatyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Reglamente (ES) Nr. 2016/399, 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas), 1982 m. Jungtinių Tautų jūrų teisės konvencijoje, Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatyme (toliau – Asmens duomenų, tvarkomų teisės saugos ar nacionalinio saugumo tikslais, įstatymas), Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse, Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme, Lietuvos Respublikos cheminių medžiagų ir preparatų įstatyme, Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatyme, Lietuvos Respublikos ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“, Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos įstatyme, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatyme, Lietuvos Respublikos narkotinių ir psichotropinių medžiagų kontrolės įstatyme, Lietuvos Respublikos nuodingųjų medžiagų priežiūros įstatyme, Lietuvos Respublikos policijos įstatyme, Lietuvos Respublikos sprogmenų apyvartos kontrolės įstatyme, Lietuvos

Respublikos saugios laivybos įstatyme, Lietuvos Respublikos vidaus tarnybos statute, Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatyme.“

2 straipsnis. 4 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 4 straipsnio 6 dalies 2 punktą ir jį išdėstyti taip:

„2) Vyriausybės nustatyta tvarka laikinai atnaujinus patikrinimus prie vidaus sienos siekiant užtikrinti viešąją tvarką, Lietuvos Respublikos nacionalinį saugumą.“

2. Papildyti 4 straipsnį 13 dalimi:

„13. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dėl masinio užsieniečių antplūdžio ir siekiant užtikrinti Lietuvos Respublikos nacionalinį saugumą ir viešąją tvarką, Vyriausybė jos sudarytos Nacionalinio saugumo komisijos pasiūlymu gali priimti sprendimą, kad užsieniečiai, ketinantys kirsti ar kirtę valstybės sieną tam nenustatytoje vietoje arba tam nustatytoje vietoje, tačiau pažeidę valstybės sienos kirtimo tvarką, į Lietuvos Respublikos teritoriją neįleidžiami (ši nuostata taikoma individualiai kiekvienam minėtam užsieniečiui ir ji netaikoma, kai siekiama užtikrinti užsieniečių, besitraukiančių nuo karinės agresijos ar persekiojimo, patekimą į Lietuvos Respublikos teritoriją arba užsieniečių patekimą į Lietuvos Respublikos teritoriją humanitariniais tikslais). Užsieniečių, kirtusių valstybės sieną tam nenustatytoje vietoje arba tam nustatytoje vietoje, tačiau pažeidusių valstybės sienos kirtimo tvarką, buvimas pasienio ruože nelaikomas buvimu Lietuvos Respublikos teritorijoje. Į Lietuvos Respublikos teritoriją neįleidžiamiems užsieniečiams turi būti atliktas pagalbos poreikio įvertinimas ir, esant pagalbos poreikiui, šiems užsieniečiams suteikiama reikalinga neatidėliotina medicinos ar humanitarinė pagalba. Šioje dalyje nurodyto Vyriausybės sprendimo neįleisti užsieniečių į Lietuvos Respublikos teritoriją vykdymo ir pagalbos poreikio įvertinimo tvarką nustato Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.“

3 straipsnis. 10 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 10 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„10 straipsnis. Valstybės sienos kirtimo laikinas apribojimas arba nutraukimas

Vyriausybė, užtikrindama Lietuvos Respublikos nacionalinį saugumą, visuomenės rimtį, siekdama apsaugoti gyventojus ir aplinką nuo pavojingų ir ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų ar jų sukėlėjų įvežimo ir išplitimo, paskelbus ekstremaliąją situaciją, taip pat gretimos valstybės prašymu gali laikinai apriboti arba nutraukti vykimą per valstybės sieną ar tam tikrus pasienio kontrolės punktus.“

4 straipsnis. III skyriaus pakeitimas

Pakeisti III skyrių ir jį išdėstyti taip:

„III SKYRIUS PASIENIO TEISINIS REŽIMAS

11 straipsnis. Pasienio teisinio režimo pagrindai ir galiojimo teritorinės ribos

1. Pasienio teisinio režimo kontrolę atlieka Valstybės sienos apsaugos tarnyba.

2. Draudimai ir apribojimai fiziniams ir juridiniams asmenims, juridinių asmenų filialams, atstovybėms bei juridinio asmens statuso neturintiems asmenims vietose, kuriose galioja pasienio teisinis režimas, nustatomi šiame įstatyme ir Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse su gretimomis valstybėmis dėl valstybės sienos teisinio režimo.

3. Pasienio ruožas nustatomas iki 5 km pločio į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą nuo valstybės sienos, einančios sausuma, pasienio vandenimis. Pasienio ruožo ribas tvirtina Vyriausybė vidaus reikalų ministro teikimu.

4. Pasienio ruožo ribos keliuose ženklinamos įspėjamaisiais ženklais, kurių pavyzdžius ir išdėstymo tvarką nustato vidaus reikalų ministras.

5. Privažiavimo prie pasienio vandenų vietos keliuose ženklinamos įspėjamaisiais ženklais, kurių pavyzdžius ir išdėstymo tvarką nustato vidaus reikalų ministras.

6. Pasienio teisinio režimo galiojimo ribos teritorinėje jūroje ir vidaus vandenyse pažymimos žemėlapiuose ir (ar) jūrlapiuose.

7. Teritorijoje, kurioje galioja pasienio teisinis režimas, asmenys turi turėti asmens tapatybę ir pilietybę patvirtinančius dokumentus. Šis reikalavimas netaikomas teritorijoje, kurioje galioja pasienio teisinis režimas, esančioje prie vidaus sienos, išskyrus atvejus, kai laikinai atnaujinami patikrinimai prie vidaus sienos.

8. Apie rengiamas pasienio ruože sporto varžybas, medžioklę, religinius, kultūros renginius organizatoriai privalo ne vėliau kaip prieš 10 kalendorinių dienų iki renginio pradžios pranešti Valstybės sienos apsaugos tarnybos pasienio rinktinei (toliau – rinktinė), nurodydami renginio laiką, trukmę ir vietą.

9. Asmenys, esantys pasienio ruože, Valstybės sienos apsaugos tarnybos ir muitinės pareigūnų reikalavimu privalo sustabdyti transporto priemones, pateikti asmens, transporto priemonės, gabenamų krovinių, prekių dokumentus, sudaryti galimybes apžiūrėti transporto priemones, gabenamus krovinius, prekes, vykdyti kitus pareigūnų reikalavimus.

10. Paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją dėl masinio užsieniečių antplūdžio, asmenys į pasienio ruožą gali patekti tik turėdami Valstybės sienos apsaugos tarnybos išduotą leidimą. Šis leidimas išduodamas Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado nustatytais atvejais. Reikalavimas turėti Valstybės sienos apsaugos tarnybos išduotą leidimą netaikomas asmenims:

1) gyvenantiems pasienio ruože ir (ar) esantiems nekilnojamojo turto, kuris yra pasienio ruože, savininkais ar naudotojais;

2) dirbantiems ar besimokantiems pasienio ruože;

3) vykdančiams ūkinę, komercinę ar viešojo intereso objektų (pvz., kelių, ryšio linijų) priežiūros veiklą pasienio ruože;

4) vykstantiems magistraliniais, krašto ar rajoniniais keliais arba geležinkeliais, esančiais pasienio ruože ar kertančiais pasienio ruožą;

5) kertantiems valstybės sieną per pasienio kontrolės punktus ar vykstantiems į darbo vietą, esančią pasienio kontrolės punkte;

6) vykdančiams valstybės sienos apsaugos objektų ir įrenginių statybą, įrengimą ir (ar) priežiūrą;

7) vykdančiams valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų funkcijas.

12 straipsnis. Valstybės sienos apsaugos zonos ribos

1. Pasienio ruože Vyriausybė vidaus reikalų ministro teikimu nustato valstybės sienos apsaugos zoną ir patvirtina jos ribas.

2. Valstybės sienos apsaugos zonai nepriskiriama pasienio kontrolės punktų teritorija, automobilių keliai ir geležinkeliai, kertantys valstybės sieną.

3. Valstybės sienos apsaugos zonos ribos ženklinamos draudžiamaisiais ženklais, kurių pavyzdžius ir išdėstymo tvarką nustato vidaus reikalų ministras.

13 straipsnis. Pasienio juostos ribos

1. Pasienio juostos plotis turi būti ne mažesnis kaip 5 m į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą:

- 1) nuo valstybės sienos, kai ji eina sausuma, Kuršių mariomis ar upe, pereidama nuo vieno upės kranto į kitą;
- 2) nuo upės kranto, kai valstybės siena eina laivybine upe;
- 3) nuo upės (upelio) kranto arba nuo valstybės sienos, apimant pasienio juostai priklausančią upės (upelio) vagos dalį ir žemės juostą krante, kai valstybės siena eina nelaivybine upe (nelaivybiniu upeliu);
- 4) nuo valstybės sienos, kai ji eina ežeru ar tvenkiniu. Papildomai gali būti nustatoma pasienio juosta nuo ežero ar tvenkinio kranto prie valstybės sienos.

2. Pasienio juostos ribas tvirtina Vyriausybė vidaus reikalų ministro teikimu. Žemė ir vandenys, kuriais eina pasienio juosta, yra valstybės išimtinė nuosavybė. Žemė ir vandenys, kuriais eina pasienio juosta, perduodami naudotis patikėjimo teise Valstybės sienos apsaugos tarnybai.

14 straipsnis. Pasienio teisinis režimas valstybės sienos apsaugos zonoje, pasienio juostoje, teritorinėje jūroje, Kuršių marių bei kituose vidaus ir pasienio vandenyse

1. Valstybės sienos apsaugos zonoje, pasienio juostoje, pasienio vandenyse, kurių vandenimis arba krantais eina išorės siena, leidžiama būti ar verstis ūkine, komercine veikla asmenims, įrašytiems į Valstybės sienos apsaugos tarnybos sudaromą asmenų, turinčių teisę būti valstybės sienos apsaugos zonoje, pasienio juostoje, pasienio vandenyse, kurių vandenimis arba krantais eina išorės siena, sąrašą (toliau – sąrašas).

2. Sąrašas sudaromas Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado nustatyta tvarka. Į sąrašą gali būti įrašyti visi motyvuotą prašymą pateikę fiziniai ir juridiniai asmenys, juridinių asmenų filialai, atstovybės bei juridinio asmens statuso neturintys asmenys, neturintys teistumo už tyčines nusikalstamas veikas arba praėjus vieniems metams nuo jiems paskirtos administracinės nuobaudos ar administracinio poveikio priemonės už teisės aktų, reglamentuojančių valstybės sienos kirtimą ir patikrinimą arba pasienio teisinį režimą, pažeidimą, kontrabandą arba akcizais apmokestinamų prekių įsigijimą, laikymą, gabenimą, naudojimą ar realizavimą pažeidžiant nustatytą tvarką, neteisėtą valstybės sienos perėjimą dėl neatsargumo įvykdymo dienos.

3. Sprendimas atsisakyti įrašyti fizinius ir juridinius asmenis, juridinių asmenų filialus, atstovybes bei juridinio asmens statuso neturinčius asmenis į sąrašą gali būti priimamas, kai:

- 1) fizinis ir juridinis asmuo, juridinio asmens filialas, atstovybė bei juridinio asmens statuso neturintis asmuo, pateikdamas prašymą, jame sąmoningai nurodė tikrovės neatitinkančius duomenis;
- 2) fizinis ir juridinis asmuo, juridinio asmens filialas, atstovybė bei juridinio asmens statuso neturintis asmuo pateikė ne visus reikiamus dokumentus, nurodytus sąrašo sudarymo tvarkos apraše;
- 3) fizinis ir juridinis asmuo, juridinio asmens filialas, atstovybė bei juridinio asmens statuso neturintis asmuo kartu su prašymu pateikė negaliojančius ar suklaidotus dokumentus;
- 4) nepaėję vieni metai nuo fiziniam asmeniui, juridinio asmens, juridinio asmens filialo, atstovybės ir juridinio asmens statuso neturinčio asmens vadovui ar kitam atsakingam asmeniui paskirtos administracinės nuobaudos ar administracinio poveikio priemonės už teisės aktų,

reglamentuojančių valstybės sienos kirtimą ir patikrinimą arba pasienio teisinį režimą, pažeidimą, kontrabandą, akcizais apmokestinamų prekių įsigijimą, laikymą, gabenimą, naudojimą ar realizavimą pažeidžiant nustatytą tvarką, neteisėtą valstybės sienos perėjimą dėl neatsargumo įvykdymo dienos arba fizinis ar juridinis asmuo, juridinio asmens filialas, atstovybė bei juridinio asmens statuso neturintis asmuo turi teistumą už tyčines nusikalstamas veikas;

5) asmuo, kurio buvimas valstybės sienos apsaugos zonoje, pasienio juostoje, pasienio vandenyse, kurių vandenimis arba krantais eina išorės siena, gali kelti grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui;

6) fizinio ir juridinio asmens, juridinio asmens filialo, atstovybės bei juridinio asmens statuso neturinčio asmens vykdoma veikla pasienio juostos dalyje, kuri yra sausumoje, nesusijusi su valstybės sienos apsaugos objektų bei įrenginių statyba, įrengimu ir (ar) priežiūra.

4. Šio straipsnio 2 dalyje, 3 dalies 4 ir 5 punktuose nustatyti ribojimai netaikomi fiziniams ir juridiniams asmenims, juridinių asmenų filialams, atstovybėms bei juridinio asmens statuso neturintiems asmenims, kurie gyvena ar dirba valstybės sienos apsaugos zonoje, yra joje esančio nekilnojamojo turto savininkai ar naudotojai.

5. Fiziniai ir juridiniai asmenys, juridinių asmenų filialai, atstovybės bei juridinio asmens statuso neturintys asmenys išbraukiami iš sąrašo, kai:

- 1) paaiškėja šio straipsnio 3 dalies 1, 3, 4 ir 5 punktuose nurodytos aplinkybės;
- 2) pasibaigia juridinis asmuo, juridinio asmens filialas, atstovybė, juridinio asmens statuso neturintis asmuo ar panaikinamas leidimas verstis ūkine, komercine veikla;
- 3) nustojama dirbti, gyventi valstybės sienos apsaugos zonoje, būti nekilnojamojo turto savininkais ar naudotojais;
- 4) nustojama dirbti arba būti nariu juridiniame asmenyje, juridinių asmenų filiale, atstovybėje, juridinio asmens statuso neturinčiame asmenyje, kurie yra įrašyti į sąrašą;
- 5) nebegalioja asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas;
- 6) paaiškėja, kad nebevykdoma veikla pasienio juostos dalyje, kuri yra sausumoje, susijusi su valstybės sienos apsaugos objektų bei įrenginių statyba, įrengimu ir (ar) priežiūra.

6. Asmenims, neįrašytiems į sąrašą, valstybės sienos apsaugos zonoje, pasienio juostoje, Kuršių marių vandenyse, esančiuose pasienio ruože, ir pasienio vandenyse leidžiama būti:

- 1) kai valstybės sienos apsaugos zonoje, pasienio juostoje, Kuršių marių vandenyse, esančiuose pasienio ruože, ir kituose pasienio vandenyse kyla pavojus viešajai tvarkai, žmonių gyvybei ar sveikatai;
- 2) kai į valstybės sienos apsaugos zoną, Kuršių marių vandenį, esančius pasienio ruože, ir pasienio vandenį atvyksta Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka įgaliotų atlikti viešąjį administravimą valstybės institucijų ar įstaigų pareigūnai;
- 3) pasienio juostoje, kai ji eina pasienio vandenų krantu, išskyrus vietas, kuriose įrengtas pasienio patrulio takas ir (arba) kontrolinė pėdsakų juosta, arba prie vidaus sienos;
- 4) patenkant į vidaus ir pasienio vandenį, kertant išorės sieną laivybos būdu;
- 5) kai šio įstatymo nustatyta tvarka kertama išorės siena.

7. Laivų kapitonai, išplaukdami į teritorinę jūrą, vidaus ir pasienio vandenį, neturėdami tikslo išvykti už Lietuvos Respublikos teritorijos ribų, privalo pranešti Valstybės sienos apsaugos tarnybai apie išplaukimo vietą, laiką, laive esančių asmenų skaičių ir jų pilietybes, planuojamą plaukiojimo rajoną, numatomą grįžimo laiką, o grįžę – apie grįžimą į uostą, prieplauką ar krantą. Asmenys, norintys patekti į Kuršių marių vandenį, esančius pasienio ruože, bei pasienio vandenį, privalo pranešti Valstybės sienos apsaugos tarnybai apie išvykimą ir grįžimą.

8. Laivo, naudojamo ūkinei, komercinei veiklai vykdyti teritorinėje jūroje, vidaus ir pasienio vandenyse, valdytojas ar naudotojas privalo per 24 valandas pranešti Valstybės sienos apsaugos tarnybai apie pirmą išvykimą į teritorinę jūrą, vidaus ir pasienio vandenį, planuojamą išvykimų skaičių, plaukiojimo rajoną, švartavimosi vietas grįžus, įgulos narių skaičių, numatomą paskutinio grįžimo laiką ir vietą.

9. Laivybos priežiūros, muitinės, aplinkos apsaugos, žuvininkystės kontrolės institucijos ar įstaigos Valstybės sienos apsaugos tarnybai turi pateikti išankstinius jiems priklausančių laivų ir jais plaukiojančių asmenų sąrašus.

10. Lietuvos Respublikos karo laivams šio straipsnio 7, 8 ir 19 dalyse nustatyti reikalavimai netaikomi.

11. Fiziniai ir juridiniai asmenys, juridinių asmenų filialai, atstovybės bei juridinio asmens statuso neturintys asmenys, kurie verčiasi laivų nuoma, kai per parą keletą kartų išvykstama į teritorinę jūrą, vidaus ir pasienio vandenį, tuoj pat, ne vėliau kaip per 24 valandas, praneša Valstybės sienos apsaugos tarnybai tik apie nuomojamų plaukiojimo priemonių pirmo išvykimo iš nuolatinės dislokacijos vietos ir paskutinio numatomo grįžimo laiką, plaukiojimo rajoną ir švartavimosi punktus.

12. Laivų kapitonams teritorinėje jūroje, vidaus ir pasienio vandenyse draudžiama išlaipinti ar įlaipinti žmones, leisti pakilti ar nutūpti orlaiviui, atliekančiam tarptautinį skrydį, krauti prekes, krovinius į (iš) laivus (laivų), plaukiančius (plaukiančių) tarptautiniais maršrutais nuo valstybės sienos iki Lietuvos Respublikos jūrų, upių uostų ar atgal, arba į (iš) laivus (laivų), plaukiančius (plaukiančių) teritorinėje jūroje, taip pat priplaukti arba švartuotis prie šių laivų, arba juos vilkti, išskyrus atvejus, kai:

- 1) įvyksta nelaimingas atsitikimas, avarija ar stichinė nelaimė;
- 2) reikia išlaipinti ar įlaipinti ligonį (sužeistąjį) arba suteikti neatidėliotiną medicinos pagalbą;
- 3) velkamas sugedęs laivas;
- 4) pristatomi išgelbėti žmonės;
- 5) tai būtina laivo saugumui užtikrinti arba dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*);
- 6) reikia į laivą įlaipinti uosto locmaną.

13. Šio straipsnio 12 dalyje nurodytais atvejais laivo kapitonas apie įvykį privalo tuoj pat, ne vėliau kaip per 24 valandas, pranešti Valstybės sienos apsaugos tarnybai arba Lietuvos Respublikos vidaus vandenų uosto kapitonui, kurie tuoj pat, ne vėliau kaip per 24 valandas, informuoja apie tai muitinę ir specialiąsias tarnybas.

14. Jeigu laivas šio straipsnio 12 dalyje nurodytais atvejais teritorinėje jūroje turėjo kontaktų su laivais, plaukiojančiais tarptautiniais maršrutais, orlaiviais, atliekančiais tarptautinius skrydžius, ar plaukiojimo metu buvo išgelbėti jūroje žmonės ar rastas kroviny, laivo kapitonas, prieš įplaukdamas į Lietuvos Respublikos uostą, prieplauką ar kitą nuolatinės dislokacijos vietą, apie tai privalo iš anksto (ne vėliau kaip prieš 2 valandas iki įplaukimo į uostą, prieplauką ar kitą nuolatinės dislokacijos vietą) pranešti Valstybės sienos apsaugos tarnybai ir muitinei ir pristatyti laivą patikrinimui įstaigoms.

15. Prie reiduose esančių laivų leidžiama švartuotis aptarnavimo laivams iš uosto ir įlaipinti ar išlaipinti žmones, krauti prekes, krovinius, jeigu iš anksto buvo informuotas uosto kapitonas ir gautas Valstybės sienos apsaugos tarnybos ir muitinės leidimas.

16. Lietuvos Respublikos ar kitos valstybės laivas, neturintis automatinės identifikavimo sistemos (AIS) arba žvejybinės laivų stebėjimo sistemos (FVMS), norėdamas įplaukti į teritorinę

jūrą ir sustoti reide, įplaukti į uostą ar pasienio vandenį, tuoj pat, ne vėliau kaip per 24 valandas, apie tai turi informuoti Valstybės sienos apsaugos tarnybą ir pateikti jos prašomą informaciją apie laivą (laivo pavadinimą, tipą, vėliavą arba registracijos uostą, paskirties uostą, įgulos narių skaičių ir pilietybę).

17. Laivai gali be pasienio tikrinimo laikinai, ne ilgiau kaip 24 valandas, būti reide, laukdami eilės įplaukti į uostą. Šis terminas gali būti ilgesnis, kai tai būtina laivo saugumui užtikrinti arba dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*).

18. Pakrančių žvejybos laivų kapitonai, išplaukdami ir grįždami į uostą, Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnų reikalavimu privalo nuplukdyti laivą į nurodytą vietą patikrinimui atlikti. Patikrinimo metu Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnams pateikiami įgulos ir keleivių sąrašai.

19. Laivų, išskyrus kapitonus užsienio valstybei priklausančių karo laivų ar laivų, naudojamų nekomerciniais tikslais, esančių vidaus ir pasienio vandenyse, uostuose, prieplaukose ar kitose laivų nuolatinės dislokacijos vietose, kapitonai Valstybės sienos apsaugos tarnybos, muitinės ir kitų patikrinimų įstaigų pareigūnų reikalavimu privalo sustoti ir leisti šiems pareigūnams įlipti, pateikti laivo, įgulos, gabenamų prekių, krovinių dokumentus, leisti apžiūrėti laivo patalpas, gabenamas prekes, krovinius, vykdyti kitus pareigūnų reikalavimus.

15 straipsnis. Pasienio juostos priežiūra

1. Jeigu valstybės siena eina miškais arba krūmais, pasienio juostoje iškertama proskyna. Ji tvarkoma taip, kad matytųsi valstybės sienos ženklai ir greta valstybės sienos esantys valstybės sienos apsaugos objektai ir įrenginiai. Proskynų ir kitus valstybės sienos priežiūros darbus organizuoja Valstybės sienos apsaugos tarnyba.

2. Valstybės sienos apsaugos tarnyba turi teisę statyti valstybės sienos apsaugos objektus ir įrenginius, atlikti kitą su valstybės sienos apsauga susijusią veiklą. Valstybės sienos apsaugos objektai ir įrenginiai šiame įstatyme ir Lietuvos Respublikos tarptautinėse sutartyse nustatyta tvarka gali būti statomi ir už pasienio juostos ribų.

3. Draudžiama gadinti, naikinti valstybės sienos ženklus, kitus valstybės sienos apsaugos objektus ir įrenginius ar kitaip daryti žalą pasienio juostai. Valstybės sienos apsaugos objektų ir įrenginių apsaugos zonos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos nustatytos Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme.“

5 straipsnis. 16 straipsnio pakeitimas

1. Pakeisti 16 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip:

„4. Juridiniai asmenys, juridinių asmenų filialai, atstovybės ar juridinio asmens statuso neturintys asmenys, kurių teritorijoje yra steigiamas ar įsteigtas pasienio kontrolės punktas, privalo patikrinimų įstaigoms suteikti patikrinimams atlikti reikalingą infrastruktūrą. Už naudojimąsi juridiniams asmenims, juridinių asmenų filialams, atstovybėms ar juridinio asmens statuso neturintiems asmenims priklausančia infrastruktūra, išskyrus šio straipsnio 4¹ dalyje nurodytą infrastruktūrą, atlyginama Vyriausybės nustatytais sąlygomis ir tvarka.“

2. Papildyti 16 straipsnį 4¹ dalimi:

„4¹. Jeigu valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų, valstybės ir savivaldybės valdomų įmonių, valstybės ir savivaldybės valdomų bendrovių dukterinių akcinių ir uždarytųjų akcinių bendrovių, kaip šios bendrovės suprantamos Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje, kurių teritorijoje yra steigiamas ar įsteigtas pasienio kontrolės punktas,

patikėjimo teise valdomos, naudojamos ir disponuojamos valstybės infrastruktūros ar jos dalies reikia patikrinimų įstaigoms patikrinimams atlikti, tokia valstybės infrastruktūra ar jos dalis atitinkamų patikrinimų įstaigų prašymu ir vadovaujantis Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 14 straipsnio 4 dalimi perduodama panaudos pagrindais neatlygintinai valdyti ir naudotis patikrinimų įstaigoms patikrinimams atlikti.“

3. Pakeisti 16 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Pasienio kontrolės punkto teritorijos schemą ir pasienio kontrolės punkto darbo nuostatus tvirtina Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas ir Muitinės departamento generalinis direktorius. Pasienio kontrolės punkto, kuriame nėra muitinės įstaigos, teritorijos schemą ir darbo nuostatus tvirtina Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.“

6 straipsnis. 18 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 18 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„18 straipsnis. Valstybės sienos apsaugos subjektai, kitų subjektų pasitelkimas, valstybės sienos apsauga ginkluoto užpuolimo, karo ar nepaprastosios padėties atveju

1. Valstybės sienos apsaugą atlieka Valstybės sienos apsaugos tarnyba.
2. Siekiant sustiprinti valstybės sienos apsaugą, į pagalbą Valstybės sienos apsaugos tarnybai pasitelkiami:

1) vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka – vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinių įstaigų vidaus tarnybos sistemos pareigūnai;

2) Krašto apsaugos sistemos organizavimo ir karo tarnybos įstatymo nustatyta tvarka – Lietuvos kariuomenė;

3) šio straipsnio 3 dalyje nurodytame plane nustatyta tvarka – patikrinimų įstaigos ir Aplinkos apsaugos departamentas prie Aplinkos ministerijos.

3. Valstybės sienos apsauga sustiprinama vadovaujantis valstybės sienos apsaugos priedangos planu, kurį tvirtina Vyriausybė.

4. Ginkluoto užpuolimo, karo ar nepaprastosios padėties atveju valstybės siena saugoma šio įstatymo, Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymo, Lietuvos Respublikos ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymo, Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo nustatyta tvarka.“

7 straipsnis. 23 straipsnio pakeitimas

1. Pripažinti netekusia galios 23 straipsnio 5 dalį.

2. Pakeisti 23 straipsnio 6 dalį ir ją išdėstyti taip:

„6. Valstybės sienos apsaugos tarnyba vidaus reikalų ministro valdymo srities centrinių statutinių įstaigų vadovų prašymu padeda atlikti vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinėms įstaigoms pavestas funkcijas. Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnų pasitelkimo tvarką ir konkrečias užduotis nustato vidaus reikalų ministras.“

8 straipsnis. Įstatymo papildymas 23¹ straipsniu

Papildyti Įstatymo VI skyrių 23¹ straipsniu:

„23¹ straipsnis. Valstybės sienos apsaugos tarnybos bendradarbiavimas su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis bei visuomene

1. Valstybės sienos apsaugos tarnyba, įgyvendindama šio įstatymo 23 straipsnyje nustatytas funkcijas, bendradarbiauja su kitomis valstybės ir savivaldybių institucijomis ir įstaigomis, asociacijomis bei kitais asmenimis.

2. Valstybės sienos apsaugos tarnyba bendradarbiauja su viešosios informacijos rengėjais ir skleidėjais. Valstybės sienos apsaugos tarnyba gali rengti ir leisti visuomenės informavimo priemonės, kuriose teikiama informacija apie valstybės sienos apsaugai užtikrinti skirtas priemones, nusikalstamų veikų ir administracinių nusižengimų prevencijos priemonių, Valstybės sienos apsaugos tarnybos funkcijų įgyvendinimą ir skelbiama kita su Valstybės sienos apsaugos tarnybos veikla susijusi informacija.

3. Valstybės sienos apsaugos tarnyba remia ir inicijuoja prevencines ir teisinio švietimo programas, skleidžia teises žinias mokymo įstaigose, visuomenės informavimo priemonėse.“

9 straipsnis. 26 straipsnio pakeitimas

Pakeisti 26 straipsnio 1 dalies 12 punktą ir jį išdėstyti taip:

„12) vidaus reikalų ministro nustatyta tvarka konvojuoti sulaikytus ir suimtus asmenis.“

10 straipsnis. Įstatymo papildymas nauju IX skyriumi

Papildyti Įstatymą nauju IX skyriumi:

„IX SKYRIUS RĖMĖJŲ VEIKLOS TEISINIAI PAGRINDAI

31 straipsnis. Rėmėjų veiklos organizavimas

1. Rėmėjų veikla organizuojama vadovaujantis Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado patvirtintais Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjų nuostatais.

2. Rėmėjui išduodamas pažymėjimas, atpažinimo ženklas, liemenė su užrašu „Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjas“. Jų nešiojimo tvarką, pažymėjimo blanko ir atpažinimo ženklo pavyzdį bei liemenės su užrašu „Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjas“ formą nustato Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.

3. Rėmėjų veikla finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete Valstybės sienos apsaugos tarnybai skirtų lėšų.

32 straipsnis. Priėmimas į rėmėjus

1. Rėmėju gali tapti ne jaunesnis kaip 18 metų mokantis lietuvių kalbą Valstybės sienos apsaugos tarnyboje netarnaujantis ar neatliekantis tikrosios karo tarnybos Lietuvos Respublikos pilietis ar Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenantis kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis, turintis ne žemesnį kaip vidurinį išsilavinimą. Lietuvos Respublikoje nuolat gyvenantis kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis yra asmuo, kuris deklaravo gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje ir kurio duomenys apie gyvenamąją vietą Lietuvos Respublikoje įrašyti Lietuvos Respublikos gyventojų registre.

2. Norintis tapti rėmėju asmuo pateikia prašymą Valstybės sienos apsaugos tarnybai. Lietuvos šaulių sąjungos, kitų asociacijų, kurių įstatuose viena iš funkcijų numatytas viešojo saugumo užtikrinimas, vadovai gali pateikti Valstybės sienos apsaugos tarnybai rekomenduojamų būti rėmėjais asmenų sąrašus kartu su šiuose sąrašuose esančių asmenų prašymais tapti rėmėjais. Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado ar jo įgalioto asmens sprendimu norintis tapti rėmėju

asmuo, atsižvelgiant į šioje dalyje nurodytą prašymą, Lietuvos šaulių sąjungos, kitų asociacijų, kurių įstatuose viena iš funkcijų numatytas viešojo saugumo užtikrinimas, rekomendacijas ir į Valstybės sienos apsaugos tarnybos poreikius, įrašomas į rėmėjų sąrašą, tik jeigu yra išlaikęs šio straipsnio 3 dalyje nurodytą egzaminą.

3. Prieš įrašant norintį tapti rėmėju asmenį į rėmėjų sąrašą, Valstybės sienos apsaugos tarnyba tikrina, ar jis atitinka šio straipsnio 1 ir 4 dalyje nustatytus reikalavimus. Šiuos reikalavimus atitinkančiam asmeniui Valstybės sienos apsaugos tarnyba organizuoja mokymą, kurį baigęs, šis asmuo laiko egzaminą. Šis reikalavimas netaikomas buvusiems Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnams ir buvusiems tikrosios karo tarnybos kariams. Rėmėjų mokymo organizavimo tvarką, mokymo programai taikomus reikalavimus ir egzamino organizavimo, laikymo, vertinimo tvarką nustato Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.

4. Rėmėju negali būti:

1) už tyčinį nusikaltimą nuteistas asmuo, kol nepraėjo 5 metai nuo teistumo išnykimo ar panaikinimo, už neatsargų nusikaltimą nuteistas asmuo, kol teistumas neišnyko arba nebuvo panaikintas, už baudžiamąjį nusižengimą nuteistas asmuo, jeigu nuo apkaltinamojo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos nepraėjo 3 metai, taip pat asmuo, kuriam Lietuvos Respublikos organizuoto nusikalstamumo prevencijos įstatymo nustatyta tvarka taikomi teismo įpareigojimai;

2) asmuo, kuris anksčiau dirbo statutiniu valstybės tarnautoju, teisėju, notaru, prokuroru, advokatu, antstoliu ar atliko tikrąją karo tarnybą ir buvo atleistas atitinkamai už pareigūno vardo pažeminimą, teisėjo vardą žeminantį poelgį, notarų profesinės etikos ir tarnybinius nusižengimus, prokuroro vardą žeminantį poelgį, advokato profesinės etikos bei profesinės veiklos pažeidimus, antstolio profesinės ar tarnybinės veiklos pažeidimus ar kario vardą žeminančias arba krašto apsaugos sistemos institucijas diskredituojančias veikas ir nuo šio atleidimo dienos nepraėjo 5 metai;

3) asmuo, kuris yra įstatymų nustatyta tvarka uždraustos organizacijos narys.

5. Į rėmėjų sąrašą įrašytas asmuo pasirašo 3 metų sutartį su Valstybės sienos apsaugos tarnyba, kurioje įsipareigoja padėti Valstybės sienos apsaugos tarnybai vykdyti šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose nustatytas funkcijas (toliau – sutartis). Sutarties sudarymo tvarką ir sutarties sąlygas nustato Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.

6. Apie nepatenkintą asmens prašymą tapti rėmėju, šio sprendimo apskundimo galimybę ir asmens įrašymą į rėmėjų sąrašą Valstybės sienos apsaugos tarnyba informuoja prašymą pateikusi asmenį ir jį rekomendavusią asociaciją. Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka. Sprendimas netenkinti asmens prašymo tapti rėmėju gali būti skundžiamas administraciniam teismui.

7. Asmenys, pasirašę sutartį, Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado ar jo įgalioto asmens sprendimu paskiriami padėti Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnams vykdyti šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose nustatytas funkcijas.

33 straipsnis. Atleidimas iš rėmėjų

1. Rėmėjas Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado ar jo įgalioto asmens sprendimu išbraukiamas iš rėmėjų sąrašo ir su juo nutraukiama sutartis:

1) rėmėjo prašymu;

2) dėl rėmėjo vardo diskreditavimo, taip pat kai netenka jį rekomendavusios asociacijos, kuriai jis atstovauja, pasitikėjimo ir yra gautas jos motyvuotas pasiūlymas;

3) jei rėmėjas nebeatitinka šio įstatymo 32 straipsnio 1 ir 4 dalyse nustatytų reikalavimų;

- 4) jei rėmėjas ilgiau negu 6 mėnesius iš eilės nedalyvauja rėmėjų veikloje.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytas Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado ar jo įgalioto asmens sprendimas gali būti skundžiamas administraciniam teismui.

34 straipsnis. Rėmėjų funkcijos, teisės ir pareigos

1. Rėmėjai padeda Valstybės sienos apsaugos tarnybai vykdyti šio įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose nustatytas funkcijas.
2. Rėmėjai atlikdami jiems pavestas funkcijas turi teisę:
  - 1) šio įstatymo nustatyta tvarka ir atvejais panaudoti prievartą;
  - 2) nustatyti pažeidėjo asmens tapatybę.
3. Rėmėjai, atlikdami jiems pavestas funkcijas, privalo:
  - 1) gerbti ir ginti žmogaus orumą, užtikrinti ir saugoti žmogaus teises ir laisves;
  - 2) gavę pranešimą apie rengiamą ar daromą teisės pažeidimą, pastebėję rengiamą ar daromą teisės pažeidimą, imtis neatidėliotinų priemonių užkirsti kelią rengiamam arba daromam teisės pažeidimui;
  - 3) gavę pranešimą apie padarytą teisės pažeidimą, nedelsdami pranešti apie tai policijai arba kitai kompetentingai institucijai ar įstaigai, imtis neatidėliotinų priemonių įvykio vietai apsaugoti, liudytojams nustatyti, suteikti nukentėjusiems asmenims neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą;
  - 4) imtis priemonių asmenų turtui gelbėti ekstremaliųjų situacijų atvejais;
  - 5) saugoti jiems patikėtas ar sužinotas valstybės, tarnybos ar komercinės paslaptis;
  - 6) nešioti atpažinimo ženklą, liemenę su užrašu „Valstybės sienos apsaugos tarnybos rėmėjas“, prisistatyti, parodyti rėmėjo pažymėjimą;
  - 7) vadovautis teisės aktais, pavestas užduotis atlikti laiku ir tiksliai.
4. Teisėti rėmėjų reikalavimai ir nurodymai yra privalomi visiems asmenims.

35 straipsnis. Rėmėjų socialinės garantijos

1. Valstybės sienos apsaugos tarnyba išmoka vienkartinę išmoką rėmėjui, jeigu atliekant jam pavestas funkcijas rėmėjas buvo sužalotas ir dėl šio sužalojimo nustatytas:
  - 1) sunkus sveikatos sutrikdymo mastas – 60 bazinių socialinių išmokų dydžio;
  - 2) nesunkus ar nežymus sveikatos sutrikdymo mastas – 40 bazinių socialinių išmokų dydžio.
2. Valstybės sienos apsaugos tarnyba 120 bazinių socialinių išmokų dydžio vienkartinę išmoką lygiomis dalimis išmoka:
  - 1) rėmėjo, kuris žuvo atlikdamas jam pavestas funkcijas, šeimos nariams – vaikams (įvaikiams) (įskaitant vaikus, gimusius po rėmėjo mirties), kol jiems sukaks 18 metų, taip pat vyresniems vaikams (įvaikiams), kurie mokosi įregistruotose bendrojo ugdymo mokyklose ir statutinėse profesinio mokymo įstaigose pagal bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo programas grupinio mokymosi forma kasdieniu, neakivaizdiniu ir nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais ar pavienio mokymosi forma savarankišku ir nuotoliniu mokymo proceso organizavimo būdais arba studijuoja Lietuvos aukštojoje mokykloje pagal nuolatinės formos studijų programas, kol jiems sukaks 24 metai, sutuoktiniui, sugyventiniui (partneriui), tėvui (įtėviui), motinai (įmotei);
  - 2) asmenims, kuriems nustatytas neįgalumo lygis, 0–25 procentų darbingumo lygis arba senatvės pensijos amžių sukakusiems asmenims, kuriems nustatytas didelių specialiųjų poreikių

lygis, jeigu jie buvo rėmėjo, kuris žuvo atlikdamas jam pavestas funkcijas, išlaikomi ar jo žuvimo dieną turėjo teisę gauti jo išlaikymą.

3. Šiame straipsnyje nustatytos išmokos nemokamos, jeigu:

- 1) rėmėjas žuvo ar susižalojo darydamas tyčinę nusikalstamą veiką;
- 2) rėmėjo žuvimo ar susižalojimo priežastis buvo apsvaigimas nuo alkoholio, narkotinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų;
- 3) rėmėjas nusižudė, kėsinosi nusižudyti ar tyčia susižalojo;
- 4) rėmėjo žuvimo ar susižalojimo priežastis buvo transporto priemonės vairavimas neturint teisės ją vairuoti arba perdavimas vairuoti transporto priemonę asmeniui, apsvaigusiam nuo alkoholio, narkotinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų arba neturinčiam teisės ją vairuoti;
- 5) rėmėjo sveikata sutriko ar jis mirė dėl ligos ar karo veiksmų ir tai nesusiję su rėmėjų funkcijų atlikimu.

4. Šiame straipsnyje nustatytų išmokų mokėjimo rėmėjams tvarką nustato Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.

5. Kai dėl teisės pažeidėjo veikos rėmėjas sužalojamas, Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka jam atlyginama turtinė ir neturtinė žala.

6. Rėmėjams gali būti atlygintos transporto, ryšių ir kitos išlaidos, patirtos atliekant jiems pavestas funkcijas. Sprendimą dėl šių išlaidų atlyginimo priima Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.

36 straipsnis. Prievartos naudojimo sąlygos

1. Rėmėjai kartu su Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnais turi teisę panaudoti prievartą šio įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka. Rėmėjai turi teisę panaudoti prievartą tik tarnybinio būtinumo atveju ir tik tiek, kiek to reikia jiems pavestoms funkcijoms atlikti. Rėmėjai naudoti prievartą privalo adekvačiai esamoms aplinkybėms ir proporcingai esamam pavojui, atsižvelgdami į konkrečią situaciją, teisės pažeidimo pobūdį, intensyvumą ir individualias teisės pažeidėjo savybes. Fizinė prievarta naudojama tik tada, kai psichinė prievarta buvo neveiksminga arba kai bet koks delsimas kelia pavojų rėmėjo ar kito asmens gyvybei ar sveikatai.

2. Psichinę ar fizinę prievartą rėmėjas turi teisę panaudoti šiais atvejais:

- 1) apsisaugodamas ar apsaugodamas kitus asmenis nuo gresiančio pavojaus gyvybei ar sveikatai;
  - 2) asmenims vengiant vykdyti rėmėjo ar Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūno reikalavimus ir nurodymus (siekdamas priversti asmenis paklusti);
  - 3) sulaikant asmenis (jeigu jie priešinasi);
  - 4) atremdamas kėsanimąsi į Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūno šaunamąjį ginklą, sprogmenis, specialiąsias bei ryšio priemones ir siekiama šiuos objektus susigrąžinti;
  - 5) atremdamas statinių (įskaitant patalpas), transporto priemonių ar kito turto, teritorijų užpuolimą;
  - 6) stabdydamas transporto priemonę, laivą ar orlaivį;
  - 7) užkirsdamas kelią administraciniams nusižengimams ar nusikalstamoms veikoms.
3. Rėmėjas turi teisę naudoti antrankius ir surišimo priemones šio įstatymo 28 straipsnio 4 dalyje nustatytais atvejais.

4. Specialiąsias priemones (išskyrus antrankius ir surišimo priemones) naudoti draudžiama šio įstatymo 28 straipsnio 7 dalyje nustatytais atvejais.

5. Rėmėjas, panaudojęs psichinę ar fizinę prievartą ir taip sukėles pavojų asmens gyvybei ar sveikatai, turi suteikti asmeniui reikalingą neatidėliotiną medicinos ar kitą būtinąją pagalbą ir imtis kitų reikalingų priemonių pavojingiems savo veiksmų padariniams pašalinti. Apie rėmėjo panaudotą psichinę ar fizinę prievartą, jei tai lėmė asmens mirtį arba gyvybei pavojingą sveikatos sutrikdymą, nedelsiant pranešama prokurorui.

6. Rėmėjai turi būti specialiai parengti ir reguliariai tikrinami, ar jie geba veikti situacijomis, susijusiomis su psichinės ar fizinės prievartos panaudojimu. Specialiosios priemonės gali būti išduodamos rėmėjams atlikti jiems pavestas funkcijas tik kartu su Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnais. Rėmėjų parengimo, tikrinimo bei specialiųjų priemonių išdavimo rėmėjams tvarką nustato Valstybės sienos apsaugos tarnybos vadas.

37 straipsnis. Rėmėjų skatinimas ir atsakomybė

1. Rėmėjai, pasižymėję saugant valstybės sieną, gali būti Valstybės sienos apsaugos tarnybos vado ar kitų institucijų paskatinti (apdovanoti).

2. Rėmėjai gali būti teikiami valstybiniam apdovanojimui Lietuvos Respublikos valstybės apdovanojimų įstatymo nustatyta tvarka.

3. Rėmėjai už neteisėtas veikas atsako įstatymų, reglamentuojančių teisinę atsakomybę, nustatyta tvarka.“

11 straipsnis. Buvusio IX skyriaus ir 31 straipsnio pernumeravimas

1. Buvusį IX skyrių laikyti X skyriumi.

2. Buvusį 31 straipsnį laikyti 38 straipsniu.

12 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas, įgyvendinimas ir taikymas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2023 m. birželio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vadas ir Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinis direktorius iki 2023 m. gegužės 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

3. Šio įstatymo 5 straipsnio 2 dalyje išdėstyto Lietuvos Respublikos valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymo 16 straipsnio 4¹ dalies nuostatos taikomos ir valstybės turto patikėjimo sutartims, sudarytoms iki šio įstatymo įsigaliojimo.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas